

Бактерії, які розкладають лігнін у біопаливо

Лігнін є одним із найважливіших природних гетерополімерів, який може замінити нафтові продукти, оскільки він є високовідновлюваним джерелом вуглецю в біосфері. Він складається з трьох різних типів мономерних спиртів, а саме коніферилового спирту, кумарилового спирту та синапілового спирту [1]. Деполімеризація лігніну має вирішальне значення для утилізації лігніну, і цей процес відбувається через природні мікробні системи та ферменти, що розкладають лігнін, які виділяють мікроорганізми. Найефективними є гриби та бактерії, які розкладають лігнін. Серед грибів — це представники білої гнилі *Ascomycetes* і *Basidiomycetes*. Бактерії, які здатні розкладати лігнін, відносяться до філумів *Actinobacteria*, *Firmicutes* і *Proteobacteria*, які виділені з ґрунту, кишківника, стічних вод і деревини [2]. Хоча бактерії менш ефективні порівняно з грибами щодо розкладання лігніну, але адаптація у них до навколишнього середовища є набагато вищою, ніж у грибів. Бактерії ростуть, використовуючи лігнін як субстрат у присутності або за відсутності кисню та виділяють лігнінолітичні ферменти з отриманням ліпідів, фурфуролу, ваніліну, полігідроксибутирату і інших біоматеріалів [2]. Проте участь у даному процесі бактерій, які утворюють біопаливо при деградації лігніну представлено не так широко.

Метою роботи є огляд біорізноманіття бактерій, що розкладають лігнін у біопаливо.

Рідке та газоподібне біопаливо з лігноцелюлозної біомаси можливо отримати в процесі біоконверсії анаеробним угрупованням мікроорганізмів. Метаногенне мікробне угруповання перетворює ароматичні речовини, отримані з лігніну, на метан під час процесу анаеробного зброджування. Анаеробні бактерії каталізують перетворення лігніну на вуглекислий газ і метан в результаті трьох етапів: видалення метоксильної групи, розщеплення ароматичного кільця та утворення метану [3]. Для отримання метану з лігноцелюлозної біомаси (трави каллару, рисового лушпиння і залишків пшениці) використовували мікробний консорціум, який належав до різних філумів: *Bacteroidetes*, *Firmicutes*, *Proteobacteria*, *Euryarchaeota* та *Chloroflexi* [4].

Із зразків лісового ґрунту виділено факультативний анаероб *Enterobacter lignolyticus*, який у процесі розщеплення лігніну легко розмножувався, використовуючи лужний лігнін як основне джерело вуглецю. З осаду паперової та целюлозної фабрик виділено *Acetoanaerobium* sp., який виробляв ароматичні сполуки, отримані з лігніну, такі як ферулова кислота та синрингова кислота, шляхом окислення крафт-лігніну [5]. Універсальність ферментів і унікальні метаболічні шляхи сприяють застосуванню екстремофільних бактерій для розкладання та утилізації лігніну. Пероксидаза, що виділяється екстремофілом *Thermobifida* sp., деградовані та окислені

арилефірні зв'язки сполуки лігніну [6].

Анаеробні термофільні бактерії *Clostridium thermocellum* значно зменшували зв'язки β -О-4 лігніну та збільшували співвідношення сірінгіла до гваяцилу, використовуючи відповідно тверду деревину. Отримання цінних органічних кислот, вуглеводів, ароматичних речовин продукуються анаеробними термофілами роду *Caldicellulosiruptor* sp., які ефективно деполімеризують рисову соломку за відсутності процесу попередньої обробки. Подібним чином мезофільні бактерії роду *Arthrobacter* sp. деполімеризували лігнін і виробляли альдегіди, ароматичні сполуки, кислоти та спирт наприкінці процесу [7].

Для отримання біодизеля використовують ліпіди, які одержують у процесі біоконверсії лігніну ячмінної соломи *Rhodococcus* sp. YHY01 [8].

Отже, біоконверсія лігноцелюлозної сировини, якими є відходи сільськогосподарського виробництва, деревні відходи від лісового господарства, харчові відходи й інші, мікробними угрупованнями в біопаливо є альтернативною заміною викопного палива для зменшення впливу традиційного палива на навколишнє середовище.

Список використаних джерел

1. Xu Z., Lei P., Zhai R., et al. Recent advances in lignin valorization with bacterial cultures: microorganisms, metabolic pathways, and bio-products // *Biotechnology for Biofuels*. — 2019. — Vol. 12, article no. 32. <https://doi.org/10.1186/s13068-019-1376-0>
2. Reshmy R., et al. Microbial valorization of lignin: Prospects and challenges // *Bioresource Technology*. — 2022. — Vol. 344, Part A, 126240. <https://doi.org/10.1016/j.biortech.2021.126240>
3. Muhammad Usman Khan, Birgitte Kiaer Ahring Lignin degradation under anaerobic digestion: Influence of lignin modifications — A review // *Biomass and Bioenergy*. — 2019. — Vol. 128, 105325. <https://doi.org/10.1016/j.biombioe.2019.105325>
4. Shehbaz Ali, Mudasar A. Dar, et al. Optimization of biomethane production from lignocellulosic biomass by a developed microbial consortium // *Process Safety and Environmental Protection*. — 2024. — Vol. 184. — P. 1106–1118. <https://doi.org/10.1016/j.psep.2024.02.037>
5. Qing Zhang, Jing Zhang, Shuai Zhao, et al. Enhanced Biogas Production by Ligninolytic Strain *Enterobacter hormaechei* KA3 for Anaerobic Digestion of Corn Straw // *Energies*. — 2021. — Vol. 14, 2990 <https://doi.org/10.3390/en14112990>
6. Grgas D., Rukavina M., Bešlo D. The Bacterial Degradation of Lignin — A Review // *Water*. — 2023. — Vol. 15 (7), 1272. <https://doi.org/10.3390/w15071272>
7. Yi Xiong, Yaru Zhao, Kuikui Ni, Yue Shi, Qingfang Xu Characterization of Ligninolytic Bacteria and Analysis of Alkali-Lignin Biodegradation Products // *Polish Journal of Microbiology*. — 2020. — Vol. 69, No. 3. — P. 339–347. <https://doi.org/10.33073/pjm-2020-037>
8. Shashi Kant Bhatia, Ranjit Gurav, Tae-Rim Choi, et al. Bioconversion of barley straw lignin into biodiesel using *Rhodococcus* sp. YHY01 // *Bioresource Technology*. — 2019. — Vol. 289, 121704. <https://doi.org/10.1016/j.biortech.2019.121704>

Co-funded by
the European Union

Фінансується Європейським Союзом. Однак висловлені думки та погляди належать лише авторам і не обов'язково передають погляди Європейського Союзу або Європейського виконавчого агентства з питань освіти та культури. Ні Європейський Союз, ні орган, що надає грант, не можуть нести за них відповідальність.